

– *Заліщики і Дністровський каньон – Тернопіль – Почаїв – Острог – Житомир – Київ*):

- а) так – 63;
- б) ні – 37.

10. Чи цікавить Вас пропозиція взяти участь у виїзній практиці, маршрут якої проходить Україною, Угорщиною, Австрією, Італією та Словенією (Київ – Будапешт – Відень – Грац – Клагенфурт – Венеція – Любляна – оз. Хевіз – Київ):

- а) так – 83;
- б) ні – 17.

11. Ваш вік:

- а) 18–19 років – 37;
- б) 20–21 рік – 32;
- в) менше 18 років – 28;
- г) 22–23 роки – 3;
- д) 24–25 років – 0;
- ж) 25 і більше – 0.

12. Ваша стать, %:

- а) жіноча – 69;
- б) чоловіча – 31.

13. Вкажіть тип населеного пункту, де Ви зареєстровані за паспортом, %:

- а) столиця держави чи обласний центр – 74;
- б) місто обласного підпорядкування – 13;
- в) райцентр, місто районного підпорядкування – 8;
- г) село – 3;
- д) селище міського типу – 2.

14. Чи маєте Ви закордонний паспорт, %?

- а) так – 68;
- б) ні – 32.

Отже, результати опитування свідчать, що держава «за залізною завісою» дійсно залишилася позаду. Нове покоління високо цінує право на вільне пересування як одне з фундаментальних прав людини й бажає ним користуватися. За підсумками проведеного дослідження будуть розроблені нові навчальні програми практик і прийняті відповідні адміністративно-управлінські рішення.

УДК 338.48-44(1-87)(474.3)

Н. В. Чир – кандидат географічних наук,
доцент кафедри туризму ДВНЗ
«Ужгородський національний
університет»

Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму в Балтійському регіоні (на прикладі Латвії)

Роботу виконано на кафедрі туризму УЖНУ

Розглянуто деякі аспекти розвитку міжнародного туризму в Латвії. Проаналізовано динаміку туристичних прибуттів у країну, географію в'їзного туризму, динаміку витрат іноземних туристів у розрізі окремих країн. Виділено види й форми туризму, які

розвиваються випереджальними темпами на основі наявного туристично-рекреаційного потенціалу. Окреслено пріоритетні вектори розвитку туризму в Латвії.

Ключові слова: рівень конкурентоспроможності у сфері туризму, динаміка в'їзного туризму, географія в'їзного туризму, туристичні витрати, пріоритетні вектори розвитку.

Chyr N. V. The Modern Trends of International Tourism in the Baltic Region (on the Example of Latvia). Some aspects of international tourism in Latvia is considered. The dynamics of tourist arrivals to the country, the geography of the inbound tourism, the dynamics of outlay of foreign tourists is analyzed. Types and forms of tourism, which developing leading position rates on the basis of tourism and recreational potential is highlighted. The priority vectors of development of tourism in Latvia is outlined.

Key words: the level of competitiveness in tourism, dynamics of the inbound tourism, travel expenses, priority vectors of development.

Актуальність дослідження. Розвиток міжнародного туризму в постсоціалістичних країнах Європи відбувається значно повільніше порівняно з Західною Європою. Проте ця сфера у Балтійському регіоні є досить перспективною, підтвердженням чого виступає високий інтерес іноземних туристів, а також стабільно зростаючий рівень туристичних прибуттів протягом 1990–2014 рр.

Після виходу зі складу СРСР країни Балтійського регіону взяли чіткий курс на інтеграцію в європейське співтовариство. Разом із тим, не володіючи значним мінерально-ресурсним потенціалом та внаслідок втрати виробничих зв'язків із колишніми «союзними» підприємствами, країни регіону зробили ставку саме на розвиток сфери послуг, зокрема, банківської сфери та туризму.

Результати дослідження можуть послужити імпульсом в активізації туристичного потоку з України в країни Балтії.

Результати дослідження. Для невеликої за розмірами Латвії, яка обмежена запасами мінеральної сировини й не може похизуватись особливим розвитком стратегічно важливих галузей економіки, туризм – це та галузь, яка може забезпечити неабияке зростання економіки при мінімальних економічних затратах. Тому в Латвії була розроблена Стратегія туристичного маркетингу на 2010–2015 рр., яка націлена на першочергове створення туристичного бренду країни, популяризацію латвійського турпродукту, активізацію туристичної діяльності.

Сьогодні питома вага туристичної галузі становить 5 % у ВВП країни. Експорт туристичних послуг за останні декілька років зріс на 5–10 % [2].

Станом на 2013 р. Латвія займала 52-е місце серед 139 країн світу за рівнем конкурентоспроможності у сфері туризму, що на три позиції нижче, ніж у 2009 р. [4]. Зате у світовому заліку країна випередила такі держави, як Філіппіни, Індонезія й Ямайка. Такі дані містяться на сайті Всесвітнього економічного форуму в доповіді Travel & Tourism Competitiveness Report 2013–2014.

На початок 2014 р. в'їзний туризм у країну фіксувався на позначці 4,7 млн туристів. Динаміка кількості іноземців, що перетнули кордон Латвії з туристичною метою представлено на рис. 1.

У географії в'їзного туризму особливе місце займають Росія, Німеччина, Фінляндія, Швеція, Литва та Естонія. Пріоритетними напрямками в майбутньому можуть стати Данія, Іспанія, Італія, Нідерланди, Норвегія, Великобританія.

Число російських туристів, прибулих у Латвію в 2014 р., скоротилося приблизно на 15 %. Водночас на 60 % збільшилася кількість туристів із Великобританії, на 30 % – із Німеччини, але найбільше зріс інтерес до Латвії серед японців – кількість туристів із цієї країни зросла на 64 % [5].

Зростання в'їзного турпотоків з країн СНД відбулося переважно за рахунок збільшення кількості подорожуючих з Азербайджану (на 14 %, або на 9,4 тис. осіб), Білорусі (на 2 %, або на 72,6 тис. осіб), Киргизстану (на 72 %, або на 7,5 тис. осіб),

Узбекистану (на 9 %, або на 9,1 тис. осіб), Росії (на 13 %, або на 927,4 тис. осіб). Туристичний потік із зазначених країн цілком реально можна збільшити до 15–20 тис. осіб за рахунок лібералізації візового режиму [1, с. 146].

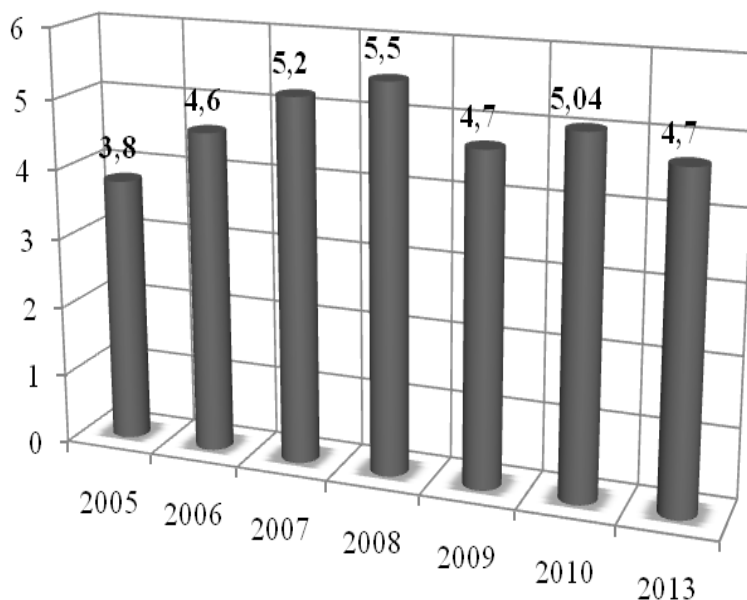

Рис. 1. Динаміка візного туризму Латвії в 2005– 2013 рр., млн осіб (складено автором)

У таблиці 1 подано Топ-10 країн за кількістю проведених ночей у Латвії (станом на 2014 р.).

Разом із тим, намітилася тенденція до зниження загальних туристичних витрат у країні (рис. 2), що пояснюється низкою об'єктивних чинників (світовою економічною кризою 2008 р., нестабільною політичною ситуацією 2013–2014 рр. тощо).

Таблиця 1

Топ-10 країн за кількістю проведених ночей у Латвії [2]

Країни	Кількість проведених ночей, тис.	Зміни порівняно з минулими роками, %
Німеччина	197,5	-25,4
Росія	196,6	+0,8
Фінляндія	153,3	-17,1
Білорусь	131,5	+28,4
Литва	120,5	-38,7
Норвегія	118,6	-15,1
Швеція	102,8	-14,4
Естонія	90,2	-30,5
Великобританія	78,3	-43,1
Італія	60,4	-15,3

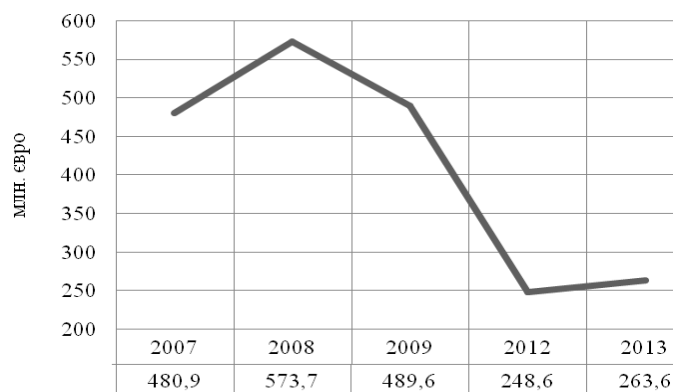

Рис. 2. Загальні туристичні витрати іноземних туристів у Латвії (складено автором на основі [1])

Туристичні витрати в розрізі окремих країн представлені на рис. 3.

Найбільш відвідуваною туристами в Латвії є Рига (80 % загального турпотуку). За даними Ризького бюро з розвитку туризму, з посиланням на Центральне статистичне управління у першому кварталі 2014 р. її відвідало 193,7 тис. іноземних гостей, що на 19 % більше минулорічного показника [1].

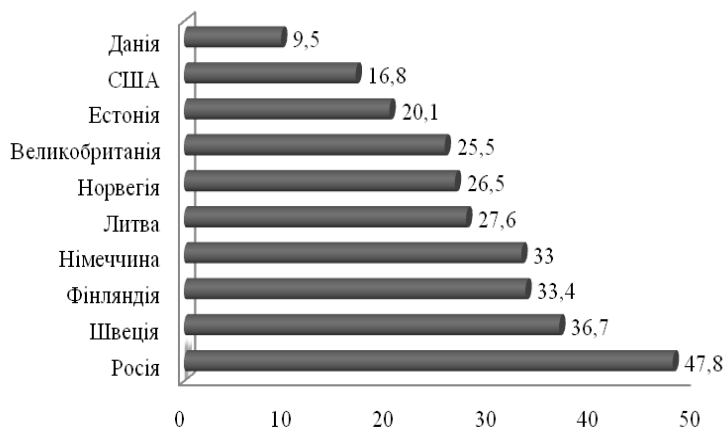

Рис. 3. Топ-10 країн за туристичними витратами в Латвії, млн євро (складено автором на основі [3])

Відповідно до рейтингу туристичного інтернет-ресурсу Tourism-review.com. (2014), Рига отримала статус найбюджетнішої столиці Європи – (39 євро за добу проживання). У Ризі успішно працюють інформаційні туристичні центри, які користуються попитом серед іноземних туристів, про що свідчить динаміка звернень (рис. 4).

Ідея нової Латвійської туристичної брендової платформи полягає у використанні наявних латвійських туристичних продуктів, не в боротьбі з головними конкурентами, а в зміні «формату» таким чином, щоб кожен турист зміг дізнатися й полюбити Латвію. При створенні нового туристичного бренду країни були прийняті до увагу цінності самих латвійців, їхні емоції, стиль поведінки. Головні цінності латвійців залишаються незмінними ось уже протягом п'яти останніх років – це миролюбність, родинність і пам'ять про основні правила моральності.

Згідно опитувань Латвійського агентства розвитку туризму, найбільше туристів вражає спілкування з місцевими жителями, громадський транспорт, місцеві традиції й уклад життя, погода, якість обслуговування, індивідуальний підхід до кожного туриста, участь й особисте залучення туриста до різних заходів та програм.

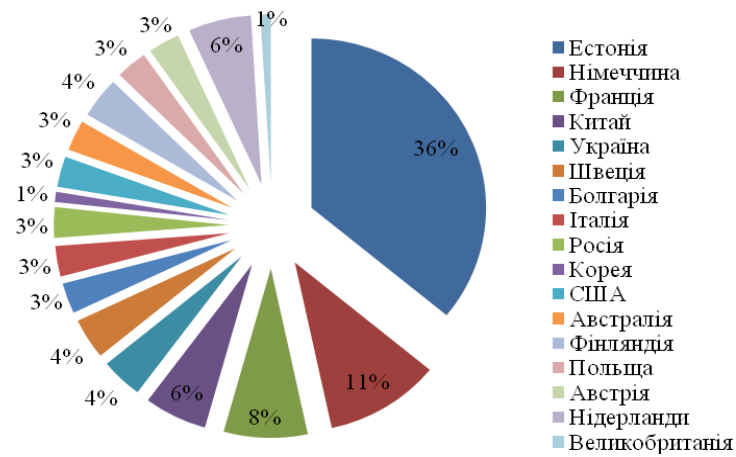

Рис. 4. *Звернення в інформаційні туристичні центри Риги (2013 р.)*
(складено автором на основі [3])

Висновки дослідження. Наявний туристично-рекреаційний потенціал Латвії дає змогу розвивати такі види туризму:

1) культурно-пізнавальний туризм. Основою для його розвитку є 200 латвійських замків різного ступеня збереженості, а також своєрідна міська середньовічна архітектура;

2) оздоровчий туризм. Відоме багатьом Ризьке узбережжя й Юрмала пропонують відмінний сервіс, Spa-відпочинок із найсучаснішими Spa- і wellness-центрами. Основними лікувальними чинниками виступають клімат, мінеральні води та торфові грязі;

3) екологічний туризм. Цьому сприяє наявність у країні чотирьох заповідників, 21 природного парку, 4 національних природних парків та одного біосферного заповідника. Згідно з «The Economist», Латвія входить у десятку самих чистих і зелених країн світу;

4) спортивно-оздоровчий туризм. У Латвії є безліч можливостей для активного відпочинку: пішохідні та велосипедні маршрути, водний туризм, лижний спорт, яхтовий спорт. Новий і дуже популярний серед туристів вид туристичної атракції – Nordic walking. Чільне місце займають гірськолижні курорти країни;

Рис. 5. *Пріоритетні напрями розвитку туризму в Латвії*
(складено автором)

5) діловий туризм. Латвія – країна для ділового туризму, MICE-поїздок, бізнес-зустрічей. Зручне й швидке сполучення з Росією, країнами СНД та Європою: можливість проведення різнобічних міжнародних зустрічей. Рига вже мала успішний досвід проведення серйозних міжнародних заходів світового рівня. Зокрема, вона приймала Фінал конкурсу Євробачення, Чемпіонат світу з хокею, Самміт НАТО. Столиця достатньою мірою забезпечена туристичною інфраструктурою для прийому гостей і здійснення такого роду заходів;

6) медичний туризм. Зростання медичного туризму в регіоні розпочався з 2005–2006 рр. Багато медичних центрів розраховано на прийом високопоставлених осіб і дипломатів;

7) релігійний туризм розвивається переважно за рахунок масового відвідування Гори Ісуса Хреста та Аглонської базиліки.

Серед пріоритетних напрямів розвитку туризму в досліджуваному регіоні, на нашу думку, є такі, які зображені на рис. 5.

Джерела та література

1. Лицкевич О. С. Балтийская динамика / О. С. Лицкевич // Белорус. экон. журн. – 2000. – № 3. – С.144–147.
2. Міжнародний туризм [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.worldtourism.org> ; <http://u.to/rdPu>
3. Симиндей У. Латвійський вузол Балтійського транзиту / У. Симиндей // Світова економіка та багатосторонні міжнародні відносини. – 2001. – № 4. – С. 107–112.
4. Travel & Tourism Competitiveness Report 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gcr.weforum.org/ttci2011/>
5. UNWTO Tourism Highlights, 2013 Edition [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unwto.org/pub>.

УДК 910.4:796.5(48)

Н. В. Букало – студентка 5 курсу факультету міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Особливості розвитку туризму в країнах Північної Європи

*Роботу виконано на кафедрі країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки
Науковий керівник: **І. П. Мандрик** – кандидат географічних наук, доцент кафедри країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки*

Розглянуто особливості й чинники розвитку туризму в країнах Північної Європи. Показано роль і місце туризму в економіці країн. Охарактеризовано основні туристичні центри.

Ключові слова: туризм, види туризму, в'їзний туризм, туристичні центри, Північна Європа.

Bukalo N. V. The Development of Tourism in the Nordic Countries. The features of tourism development are considered in the Nordic countries. The role and place of tourism in the